0540 ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ЖИВОТ ПОВРЗАНО СО ИНВЕСТИЦИСКИ ФОНДОВИ СО ЕДНОКРАТНА УПЛАТА НА ПРЕМИЈА КАДЕ ОСИГУРЕНИКОТ ГО НОСИ ИНВЕСТИЦИОНИОТ РИЗИК И ДОПОЛНИТЕЛНО ОСИГУРУВАЊЕ ЗА СЛУЧАЈ СМРТ ПОРАДИ НЕЗГОДА И СМРТ ПОРАДИ СООБРАЌАЈНА НЕЗГОДА

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

(1) Со овие Посебни услови за осигурување на живот поврзано со инвестициски фондови со еднократна уплата на премија каде осигуреникот го носи инвестиционият ризик и дополнително осигурување за случај смрт поради незгода и смрт поради сообраќајна незгода (во понатамошниот текст: Посебни услови) се уредуваат меѓусебните односи на учесниците на договорот за осигурување на живот.

(2) Овие Посебни услови се составен дел на договорот за осигурување на живот поврзано со инвестициски фондови со еднократна уплата на премија каде осигуреникот го носи инвестиционият ризик и допонително осигурување за случај смрт поради незгода и смрт поради сообраќајна незгода (во понатамошниот текст: осигурување на живот) кое го склучува со Акционерското друштво за осигурување на живот КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ – АД Друштво за осигурување на Живот (во понатамошниот текст: осигурувач).

Член 2

Одделните поими кои се користат во овие Посебни услови го имаат следното значење:

- **понуда** е предлог за склучување на договор за осигурување на живот и се поднесува во писмена форма на образец на осигурувачот;
- **понудувач** е лице кое има намера да склучи договор за осигурување на живот и за таа цел поднесува писмена понуда до осигурувачот;
- **договорувач** е лице кое склучува договор за осигурување со осигурувачот и превзема обврска за плаќање на премии и други обврски што врз основа на договорот настануваат за страната која се појавува наспроти осигурувачот. Ако се склучува взаемно осигурување на две лица, договорувач на осигурувањето мора да биде еден од осигурениците;
- **осигуреник** е лицето на кое се однесува осигурувањето и од чие доживување или смрт зависи исплатата на договорената осигурена сума;
- **корисник на осигурувањето** е лицето во чија корист се договара осигурувањето и на кое му се исплатува договорената осигурена сума;
- **договорена осигурена сума** (во понатамошниот текст: осигурена сума) е сумата определена со договорот која осигурувачот е должен да ја исплати кога ќе настане осигуран случај;
- **полиса** е исправа за склучениот договор за осигурување на живот;
- **премија на осигурувањето** е износ што договорувачот е должен да му го плати на осигурувачот врз основа на договорот за осигурување на живот
- **инвестициско портфолио** е лична сметка која е отворена кај осигурителот и на која се евидентира вкупниот број на удели на инвестицискиот фонд за еден договор за осигурување;

- **Друштво за управување со инвестициски фондови** е акционерско друштво со седиште во република Македонија кое добило дозвола од Комисијата за хартии од вредност за вршење на работи за основање и управување со инвестициски фондови;
- **Вредност на инвестициско портфолио** е производот од бројот на купените удели и цената на уделот на денот на пресметката;
- **инвестициски фонд** се здружени парични средства наменети за инвестирање, прибрани од инвеститори преку јавен повик или приватна понуда, со кои за сметка на инвеститорите управува друштво за управување со фондови;
- **Удел** е сразмерен пресметковен дел од вкупната вредност на инвестицискиот фонд кој зависи од висината на влогот во инвестицискиот фонд и цената на еден инвестиционен удел на денот на инвестирањето;
- **Цената на уделите во отворен инвестициски фонд** се пресметува кога нето вредноста на имотот на фондот ќе се подели со бројот на издадените удели, при што нето вредноста на имотот на фондот е пресметана согласно Законот за инвестициски фондови, а бројот на издадени удели е еднаков на бројот на уделите во моментот на пресметување на цената, земајќи ги во предвид сите продажби и откупи извршени од моментот на последната пресметка до моментот на пресметката на новата цена;
- **Вредност на имотот на инвестицискиот фонд** е збир на вредноста на хартиите од вредност во портфолиото на инвестицискиот фонд, паричните депозити на фондот кај банките и друг имот на фондот;
- **Нето вредност на имотот на инвестицискиот фонд** е вредноста на имотот намалена за износот на обврските на фондот;
- **Надомест за случај на смрт** одговара на збирот на износите на осигураната сума во случај на смрт и вредноста на инвестициското портфолио;
- **Надомест за доживување** е вредноста на инвестициското портфолио по доспевање на полисата.
- **Пристапна старост** претставува разликата помеѓу календарската години во која почнува осигурувањето и календарската година на раѓање на осигуреникот.

Член 3

(1) Инвестициското осигурување на живот е осигурување на живот кај кое договорувачот го сноси ризикот на вложувањето каде што инвестицискиот дел од премијата, по намалувањето за трошокот на осигурителното покритие е директно врзана за цената на уделите на отворен инвестиционен фонд наведен на полисата за осигурување.

(2) Договорувачот во целост го сноси сам ризикот од вложувањата во инвестициониот фонд. Стратегијата на вложување, целите и инвестиционите политики на инвстициониот фонд, како и ризиците поврзани со вложувањата се детално опишани во Проспектот на инвестициониот фонд.

(3) Премијата за осигурување се плаќа еднократно и се распределува процентуално:
- Ризико премија, дел наменет за осигурително покритие за случај на смрт во висина од 3,0% од бруто полисираната премија.
- Влезни трошоци за осигурување во висина од 2,0% од бруто полисираната

премија.
- Премија за вложување, дел од премијата кој е наменет за купување на удел во фондот во висина од 95,0% од бруто полисираната премија, го сочинува инвестициониот дел на премија, а се користи за врзување на цената на уделот на Инвестициониот фонд, наведен во полисата за осигурување.
Осигурителот за секој договорувач отвара и води посебна евиденција на која се водат податоците за бројот и вредноста на купените удели.

(4) Договорувачот неотповикливо го овластува осигурителот во негово име да купува удели од инвестициониот фонд. Со договорот за осигурување на живот, договорувачот се обврзува на осигурувачот да му ја уплати премијата на осигурувањето, а осигурувачот се обврзува, со настанувањето на осигурениот случај, да му ја исплати на корисникот осигурената сума и вредноста на инвестициското портфолио на денот на поднесување на барањето за штетен надомест.

(5) Во случај на смрт поради болест се исплаќа осигурената сума за случај на смрт, и вредноста на инвестициското портфолио по цената на уделите на инвестицискиот фонд на 5 (петтиот) работен ден од денот на прием на пријавата за осигурен случај кај осигурувачот.

(6) Во случај на смрт поради несреќен случај се исплаќа двојна осигурена сума за случај на смрт, и вредноста на инвестициското портфолио по цената на уделите на инвестицискиот фонд на 5 (петтиот) работен ден од денот на прием на пријавата за осигурен случај кај осигурувачот.

(7) Во случај на смрт поради сообраќајна незгода се исплаќа тројна осигурена сума за случај на смрт, и вредноста на инвестициското портфолио по цената на уделите на инвестицискиот фонд на на 5 (петтиот) работен ден од денот на прием на пријавата за осигурен случај кај осигурувачот.

(8) Во случај на доживување се исплаќа вредноста на инвестициското портфолио по цената на уделите на инвестицискиот фонд на последниот ден на важност на осигурувањето.

(9) Вредноста на инвестициското портфолио не е загарантирана при истекот на осигурувањето, при откуп и при настанување на ризикот смрт. Со зголемување на цената на единиците на инвестицискиот фонд, се зголемува и вредноста на инвестициското портфолио вложен во име на Договорувачот, со намалување на цената на единиците на инвестицискиот фонд, се намалува и вредноста на инвестициското портфолио вложено во име на Договорувачот.

(10) Бројот на удели кој што се вложува во инвестицискиот фонд во име на Договорувачот зависи од цената на уделите на датумот на купувањето. Цената на уделите на инвестицискиот фонд се утврдуваат во согласност со Правилата на работење и Проспектот на фондот.

(11) Траењето на осигурувањето е од пет до десет години.

(12) Согласно овие Услови можат да се осигураат здрави лица од навршена 18 (осумнаесетта) години на живот и тоа од првиот ден на месецот кој следи по месецот во кој осигуреникот стекнал право на осигурување на својот живот, па сè до завршувањето на календарската година во која осигуреното лице навршило 65 (шеесетипет) години на живот.

(13) Лицата од став (12) на овој член, зависно од висината на осигурената сума, како и болни лица можат да се осигураат врз основа на процена на рзикот на осигурувачот, со примена на одредбите на Посебните услови за

осигурување на зголемени ризици (анормален ризик) со осигурување на живот.

(14) Сите изјави и барања на договорните страни се поднесуваат исклучително во писмена форма, а се смета дека се доставени оној ден кога ги примила договорната страна до која се испратени. Во случај кога изјавата, односно барањето се доставува по пошта, како ден на приемот, за секоја договорна страна, се смета датумот на поштенскиот жиг.

II. ПОНУДА

Член 4

(1) Понудата за осигурување на живот, поднесена на образец на осигурувачот, е составен и неразделен дел на договорот и ги содржи сите битни елементи на договорот за осигурување на живот.

(2) Понудата мора да се пополни целосно, вистинито и точно, и во неа мора да се наведат сите факти значајни за преземањето на ризиците и склучувањето на договорот за осигурување на живот.

(3) Осигурувачот има право, по приемот на понудата, да побара и дополнителни податоци, односно утврдување на дополнителни факти битни за склучување на договорот, вклучувајќи и лекарски преглед на осигуреникот.

(4) Осигуреникот мора да ја потпише понудата во случај кога договорувачот не е воедно и осигуреник, и потписот на осигуреникот на понудата ќе се смета за негова согласност за склучување на Договорот за осигурување на живот под условите наведени во понудата.

Член 5

(1) Писмената понуда за склучување на договорот го обврзува осигурувачот да одговори на понудата 8 (осум) дена од денот кога осигурувачот ја примил понудата за осигурување и дополнителна документација доколку е потребна без лекарски преглед, а ако е потребен лекарски преглед, тогаш за време од 30 (триесет) дена сметано исто така од денот кога ја примил понудата и дополнителна документација. Ако осигурувачот во тој рок не ја одбие понудата, која не отстапува од условите на осигурувачот под кои се склучува предложеното осигурување, ќе се смета дека ја прифатил понудата и дека договорот е склучен.

(2) Договорувачот, како и самиот осигуреник, должни се за време на траењето на осигурувањето да го известат осигурувачот за секоја промена на околностите која може да биде од значење за оценка на ризикот и кои се битни за договореното осигурување, особено ако осигуреникот за време на осигурувањето ја промени професијата, занимањето (пилот, пиротехничар-демонтер на мини, нуркач, рудар) или започне да се занимава со некои од спортовите (алпинизам, банџи-џампинг, параглајдинг, нуркање, летање со змеј) односно дејностите за кои осигурувачот пресметува доплатна премија.

(3) Тој е должен, согласно став 2 од овој член, без одлагање да го извести осигурувачот за зголемувањето на ризикот, ако ризикот е зголемен со некоја негова постапка, а ако зголемувањето на ризикот се случило без негово учество тој е должен да го извести во рок од 14 дена од кога дознал за тоа.

(4) Осигурувачот го задржува правото да ја одбие понудата за осигурување без наведување на причините за одбивање на понудата, а понудата со

приложените документи, освен документите предадени во оригинал, не му се враќаат на договорувачот.

III. ПОЛИСА

Член 6

(1) Полисата за осигурување содржи: назив на осигурувачот, име и презиме или назив на договорувачот, име и презиме на осигуреникот и датум на раѓање, осигуран случај, почеток и истек на осигурувањето, осигурана сума во случај на смрт, премија на осигурувањето, корисник во случај на смрт односно доживување, број на удели, цена на удели на денот на купување, датум на купување на удели, името на Друштвото за управување со инвестицискиот фонд односно фондови назив на фонд односно фондови, распределба на премија за вложување, осигурување и административни трошоци

(2) Полисата за осигурување на живот е доказ за склучен договор за осигурување на живот.

(3) Договорот за осигурување на живот е склучен кога договорувачот и осигурувачот потпишале понуда за осигурување на живот.

(4) Потписите на договорувачот и осигуреникот на понудата за осигурување на живот се сметаат за потпис на полисата.

(5) Составен дел на договорот за осигурување на живот се понудата, полисата и овие Услови, документ со клучни информации како и Согласност од Договорувачот. Доколку осигурувачот проценил зголемен ризик согласно член 3 став (13) од овие Услови, составен дел на договорот се и Посебните услови за осигурување на зголемен ризик (анормален ризик) со осигурување на живот.

Член 7

(1) Полисата може да гласи на одредено лице или по наредба, но не може да гласи на доносител.

(2) Осигурувачот издава полиса во еден примерок.

IV. ПОЧЕТОК И ИСТЕК НА ОСИГУРУВАЊЕТО

Член 8

(1) Осигурувањето на живот започнува во 0,00 часот првиот ден во месецот кога е платена премијата и кога е склучен договорот.

(2) Обврската на осигурувачот трае до 0,00 часот на денот кој во полисата е наведен како истек на осигурувањето.

V. ПРЕМИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕТО

Член 9

(1) Премијата на осигурувањето, како и висината на осигурената сума, спогодбено ја утврдуваат договорувачот и осигурувачот врз основа на податоците од понудата, важечките ценовници, пристапната старост на осигуреникот, полот, професијата, занимањето спортот, времетраењето на осигурувањето и роковите на плаќање на премијата.

(2) Кај зголемен ризик можат да се договорат дополнителни премии или

посебни услови.

Член 10

(1) Премијата на осигурувањето и осигурената сума се договорат во ЕВРА или денари. Премијата по правило се плаќа во денари. Доколку законските прописи кои го регулираат платниот промет со странски средства на плаќање дозволуваат уплати на премии во ЕВРА плаќањето може да биде извршено и во ЕВРА.
(2) Договорувачот е должен да ја плати премијата еднократно.
(3) Премијата се плаќа на благајните на осигурувачот или се уплатува преку пошта или банка. Се смета дека премијата е платена оној ден кога осигурувачот ја примил уплатата.
(4) Ако уплатата на премијата не може да се спроведе од причини за кои е одговорен договорувачот, се смета дека премијата е платена оној ден кога е спроведена уплатата.
(5) Премијата се плаќа во полн износ без намалување за трошоците на платниот промет.

VI. ИНВЕСТИЦИСКО ПОРФОЛИО

Член 11

(1) Уплатената премија за осигурување, намалена за трошокот за осигурителното покритие во случај на смрт и трошокот за исплатена провизија ја сочинуваат вредноста на инвестицискoто портфолио. Осигурителот за секој договорувач отвара и води инвестициско портфолио.
(2) Бројот на удели зависи од цената на уделите на фондот на денот на купувањето.
(3) Купувањето на уделите се врши во период од еден работен ден од денот на прием во осигурување. Сопственик на уделите во инвестицискиот фонд е Осигурувачот.
(4) Осигурувачот е должен секоја година, по истекот на календарската година, во писмена форма да го извести договорувачот на полисата за вредноста на неговото инвестициско портфолио на ден 31.12 секоја година.Исто така, осигурувачот е должен на својата интернет страна да обезбеди податоци за вредноста на уделите на отворениот инвестициски фонд или линк до официјално објавени дневни податоци за вредноста на уделите на отворениот инвестициски фонд.

VII. ОБВРСКИ НА ДОГОВОРУВАЧОТ НА ОСИГУРУВАЊЕТО

Член 12

(1) Договорувачот е должен при склучување на договорот да му ги пријави на осигурувачот сите околности кои се значајни за оцената на ризикот, а кои му се познати или не можеле да му останат непознати.
(2) Одредбата на став (1) од овој член особено се однесува на околностите за кои осигурувачот бара дополнителни податоци.
(3) Договорувачот е должен, на барање на осигурувачот, да ги обезбеди од осигуреникот сите потребни податоци кои на него се однесуваат.
(4) Ако договорот за осигурување, вклучувајќи го и взаемното осигурување на живот, се склучува во име или за сметка на друг или во корист на трет или за

туѓа сметка или за сметка на оној на кој се однесува, одредбите на ова поглавје и на поглавје VIII од овие Посебни услови се однесуваат и на тоа лице, ако знаело дека податоците кои се нужни за оцена на ризикот се непотполни или неточни.

Член 13

(1) Договорувачот, како и самиот осигуреник, должни се за време на траењето на осигурувањето да го известат осигурувачот за секоја промена на околностите која може да биде од значење за оценка на ризикот и кои се битни за договореното осигурување, особено ако осигуреникот за време на осигурувањето ја промени професијата, занимањето (пилот, пиротехничар-демонтер на мини, нуркач, рудар) или започне да се занимава со некои од спортовите (алпинизам, банџи-џампинг, параглајдинг, нуркање, летање со змеј) односно дејностите за кои осигурувачот пресметува доплатна премија.

(2) Тој е должен, согласно став 1 од овој член, без одлагање да го извести осигурувачот за зголемувањето на ризикот, ако ризикот е зголемен со некоја негова постапка, а ако зголемувањето на ризикот се случило без негово учество тој е должен да го извести во рок од 14 дена од кога дознал за тоа.

(3) Ако зголемувањето на ризикот е толкаво што осигурувачот не би склучил договор ако постоела таква состојба во моментот на неговото склучување, согласно став 1 од овој член, тој може да го раскине договорот.

(4) Ако зголемувањето на ризикот е толкаво што осигурувачот би склучил договор само со поголема премија да постоела таква состојба во моментот на склучувањето на договорот, согласно став 1 од овој член,тој може на договарачот на осигурувањето да му предложи нова стапка на премијата.

(5) Ако договарачот на осигурувањето не се согласи со нова стапка на премијата во рок од 14 дена од приемот на предлогот на новата стапка, договорот престанува според самиот закон.

(6) Договорот останува во сила и осигурувачот повеќе не може да ги користи овластувањата да му предложи на договарачот на осигурувањето нова стапка на премијата или да го раскине договорот, ако не ги искористи тие овластувања во рок од еден месец од кога на кој и да е начин дознал за зголемувањето на ризикот, или ако уште пред истекот на тој рок покаже на некој начин дека се согласува со продолжувањето на договорот (ако ја прими премијата, исплати надомест за осигуран случај што настанал по тоа зголемување и слично).

(7) Ако осигурениот случај настане пред да биде известен осигурувачот за зголемувањето на ризикот или откако е известен за зголемувањето на ризикот, но пред да го раскине договорот, или да постигне спогодба со договарачот на осигурувањето за зголемување на премијата, надоместот се намалува во сразмер меѓу платените премии и премиите што би требало да се платат според зголемениот ризик.

Член 14

(1) Договорувачот е должен писмено да го извести Осигурувачот во случај на промена на адресата во полисата за осигурување на живот, како и за промена на адресата на електронското сандаче, пријавена од договорувачот, најдоцна во рок од 5(пет) дена од денот на извршената промена.

(2) Договорувачот е должен да го извести писмено Осигурувачот за секоја промена на адресата и местото на плаќање на премијата најдоцна во рок од 3(три) дена од извршената промена, во спротивно Осигурувачот го задржува правото сите писмена да ги испраќа на последната пријавена адреса од Договорувачот, и сите последици од испратените писмена на последната пријавена адреса од Договорувачот се сметаат за уредно доставени.

(3) Доколку Договорувачот, кај Осигурувачот достави адреса на електронско сандаче, Осигурувачот може да ги доставува писмената наменети за Договорувачот на наведената адреса на електронско сандаче.

VIII. НЕТОЧНА ПРИЈАВА

Член 15

(1) Ако договорувачот на осигурувањето намерно направил неточна пријава, или намерно премолчил некоја околност од таква природа што осигурувачот не би склучил договор ако знаел за правата состојба на работите и околностите, осигурувачот може да бара поништување на договорот, и нема обврска да ја исплати осигурената сума.

(2) Во случај на поништување на договорот од причините наведени во став (1) од овој член, осигурувачот ги задржува наплатените премии и има право да бара исплата на премијата за периодот на осигурувањето во кој побарал поништување на договорот, и не е должен да ја исплати осигурената сума.

(3) Правото на осигурувачот да бара поништување на договорот престанува ако тој во рок од 3 (три) месеци од денот на дознавањето за неточноста на пријавата или за премолчувањето не му изјави на договорувачот или корисникот на осигурувањето дека има намера да го користи тоа право.

Член 16

(1) Ако договорувачот на осигурувањето направил неточна пријава, или пропуштил да го даде должното известување, а тоа не го сторил намерно, осигурувачот може, по свој избор, во рок од еден месец од дознавањето за неточноста или нецелосноста на пријавата, да изјави дека го раскинува договорот или да предложи зголемување на премијата сразмерно со поголемиот ризик.

(2) Договорот во тој случај престанува по истекот на 14 дена од кога осигурувачот својата изјава за раскинување му ја соопштил на договорувачот на осигурувањето, а во случај на предлог од осигурувачот премијата да се зголеми, раскинувањето настапува според самиот закон ако договорувачот на осигурувањето не го прифати предлогот во рок од 14 дена од кога го примил.

(3) Во случај на раскинување, осигурувачот е должен да го врати делот од премијата што отпаѓа на времето до крајот на периодот на осигурувањето.

(4) Ако осигурениот случај настанал пред да е утврдена неточноста или нецелосноста на пријавата или по тоа но пред раскинувањето на договорот, односно пред постигнувањето на спогодба за зголемување на премијата, надоместот се намалува во сразмер меѓу стапката на платените премии и стапката на премиите што би требало да се платат според вистинскиот ризик.

Член 17

Одредбите на членовите 15 и 16 на овие Посебни услови, за последиците од

неточната пријава или премолчувањето на околностите од значење за оцена на ризикот се применуваат и во случаи на осигурувања склучени од името и за сметка на друг, или во корист на трет или за туѓа сметка, или за сметка на оној на кого се однесува, ако овие лица знаеле за неточноста на пријавата или за премолчувањето на околностите од значење за оцената на ризикот.

Член 18

По исклучок на одредбите на оваа глава за последиците од неточни пријави и премолчување на околностите од значење за оцена на ризикот, за неточна пријава на староста во договорите за осигурување на живот важат следниве правила:
1) договорот за осигурување на живот е ништовен и осигурувачот е должен во секој случај да ги врати сите примени премии, ако при неговото склучување неточно е пријавена староста на осигуреникот, а неговата вистинска граница ја преминува границата на староста до која осигурувачот, според своите услови и тарифи, врши осигурување на живот;
2) ако е неточно пријавено дека осигуреникот има помалку години, а неговата вистинска старост не ја преминува границата до која осигурувачот врши осигурување на живот, договорот е полноважен, а осигурената сума се намалува во сразмер со договорената премија и со премијата предвидена за осигурување на живот на лицата кои се на возраст како осигуреникот и
3) кога осигуреникот има помалку години отколку што е пријавено при склучувањето на договорот, премијата се намалува на соодветен износ, а осигурувачот е должен да ја врати разликата меѓу премиите примени и премиите на кои има право.
4) Ништовно е осигурувањето за случај на смрт на трето лице помладо од 18 години, и кога осигуреникот има помалку години отколку што е пријавено, а годините се под поставениот возрасен минимален услов за склучување на договор за осигурување на живот, односно лицето имало под 18 години живот, како и на лице наполно лишено од деловна способност, а осигурувачот е должен да му ги врати на договорувачот на осигурувањето сите премии примени врз основа на таков договор.

IX. ОБВРСКИ НА ОСИГУРУВАЧОТ

Член 19

(1) Осигурувачот има обврска врз основа на договореното осигурување да му исплати на корисникот:
   1. за случај на смрт на осигуреникот:
      1.1. надомест за случај на смрт поради болест – осигурна сума зголемена за вредноста на инвестициското портфолио;
      1.2. надомест за случај на смрт поради незгода – двојна осигурна сума зголемена за вредноста на инвестициското портфолио;
      1.3. надомест за случај на смрт поради сообраќајна незгода – тројна осигурна сума зголемена за вредноста на инвестициското портфолио.

(2) Надомест за доживување – вредноста на инвестициското портфолио по истекот на осигурувањето ако осигуреникот доживее истек на осигурувањето.

X НЕСРЕЌЕН СЛУЧАЈ

Член 20

(1) Како несреќен случај во смисла на овие Посебни услови се смета секој ненадеен и од волјата на осигуреникот независен настан кој, дејствувајќи однадвор и нагло врз телото на осигуреникот, за последица ја има неговата смрт, целосен или делумен инвалидитет или минлива неспособност за работа која бара лекување во болница.

(2) Како осигурување за случај на смрт поради несреќен случај се смета и следното:

1. удар од електрична струја или гром
2. давење или потонување;
3. задавување или задушување поради затрупување (со земја, песок и слично)

XI. СООБРАЌАЈКА НЕЗГОДА

Член 21

(1) Сообраќајна несреќа во однос на овие посебни услови, се смета настан во кој во јавениот превоз директно било вклучено најмалку едно возило во движење и осигуреникот во својство на возач, односно патник или пешак, а во кој возилото директно или индиректно дејствувало однадвор и веднаш врз телото на осигуреникот и предизвикало смрт на осигуреникот.

XII. ИСКЛУЧУВАЊА И ОГРАНИЧУВАЊА НА ОБВРСКАТА НА ОСИГУРУВАЧОТ

Член 22

Со договорот за осигурување за случај на смрт не е опфатен ризикот од самоубиство на осигуреникот, ако тоа се случило во првата година од осигурувањето. Во случај самоубиството да се случило во рок од три години од денот на склучувањето на договорот, осигурувачот не е должен да му ја исплати на корисникот осигурената сума, туку само математичката резерва од договорот.

Осигурувачот се ослободува од обврската да му ја исплати на корисникот осигурената сума, ако овој намерно предизвикал смрт на осигуреникот, но е должен ако дотогаш биле уплатени барем три годишни премии, да му ја исплати математичката резерва од договорот на договорувачот на осигурувањето, а ако е тој осигуреник, на неговите наследници.

Осигурувачот се ослободува од обврската од договорот за осигурување од несреќен случај, ако осигуреникот намерно го предизвикал несреќниот случај.

Ако смртта на осигуреникот е причинета со воени операции, осигурувачот, ако нешто друго не е договорено, не е должен да му ја исплати на корисникот осигурената сума, но е должен да му ја исплати математичката резерва од договорот. Ако не е договорено нешто друго, осигурувачот се ослободува од обврската од договорот за осигурување од несреќен случај ако несреќниот случај е причинет со воени операции.

Во секој случај, осигурувачот не е обврзан да ја исплати осигурената сума туку само до тогаш насобраната математичка резерва, ако смртта на осигуреникот настапила:

1. како последица на војна или воени операции односно непријателства и ситуации слични на војна,

2. поради дејство на мини и бомби од сите видови или друго воено оружје,
3. како последица на востание, немири, бунт и насилства кои настануваат од такви настани.
4. со извршување на смрттна казна;
5. поради земјотрес;
6. поради поплави;
7. како последица на директна или индиректна последица од атомска катастрофа;
8. како последица на пандемија прогласена од страна на надлежно тело;
9. како последица на епидемија прогласена од страна на надлежно државно тело;
10. поради саботажа или тероризам извршен од политички побуди, насилство или други слични настани во кои учествувал осигуреникот;
11. при подготвување, обид или извршување на казнено дело со умисла како и при бегство после такво дејствие;
12. при управување со летала од сите видови, пловни објекти, моторни и други возила без соодветна возачка исправа (вклучувајќи и лице кое е на обука за добивање возачка исправа без присуство на овластено лице), или на нелагален начин управувало со моторно возило или лице кое е соучесник во таквиот чин;
13. при управување на моторно возило од страна на возач почетник во случаите кога не сме да управува со возилото согласно одредбите на Законот за безбедност на сообраќајот на патиштата;
14. поради дејство на алкохол , наркотички дроги или психотропни супстанци кај осигуреникот, без оглед на каква било одговорност на трето лице за настанокот на осигурениот случај. Се смета дека осигурениот случај настанал поради дејство на алкохолот, ако по настанокот на несреќниот случај е утврдено дека:
   - кај осигуреникот кој управувал со возилот е присутна концентрација поголема од 0,5 g/kg на алкохол во организмот;
   - кај останатите сопатници е присутна концентрација поголема од 1,00 g/kg алкохол во организмот, и ако таквата состојба имала причинска врска со настанокот на осигурениот случај.
15. Како последица на нелегално извршување на работи од страна на осигуреникот кој не бил пријавен во задолжително социјално осигурување;
16. Како резултат на непридржување на осигуреникот кон предвидените мерки на безбедност и правилата за користење на соодветна заштитна опрема при извршување на работните задачи на работно место, пропишани со нормативни акти;
17. Како резултат на сообраќајна несреќа ако настанот што резултира со смртта на осигуреникот, ги нема обележјата дефинирани во член 21 од овие Посебни услови.

Член 23

(1) Ако посебно не се договори осигурително покритие или за време на траењето на осигурувањето договорувачот, односно осигуреникот не го извести осигурувачот во смисла на член 13 од овие Услови за зголемениот ризик кој дополнително би се договорил со доплатна премија и би се

включил во полното осигурително покритие кога осигурувачот би знаел за зголемениот ризик, осигурувачот, ако осигурениот случај настапил како последица на тој зголемен ризик, е должен да ја исплати само до тогаш насобраната математичка резерва,

(2) Ако не е посебно договорено и ако не е платена соодветна зголемена премија, договорените осигурени суми се намалуваат во сразмер помеѓу премијата што требало да се плати и дотогаш платената премија, кога ќе настане несреќен случај:
- при управување и возење на авион и летала од сите видови, како и при спортски скокови со падобран, освен во својство на патници во јавниот превоз;
- при рекреација од кој било вид, тренинг или учество на осигуреникот на јавни спортски натпревари во својство на регистриран член на аматерско или професионално спортско здружение и тоа за следните спортови: велосипедизам, баци џампинг, картинг, хокеј, борење, џиу џицу, џидо, кајак, кошарка, возење со ролшули, летање со змај, падобранство, параглајдинг, рафтинг, санкање, воздухопловство, алпинизам, автомобилизам, бокс, карате, кик бокс, мотоциклизам, мотокрос, фудбал, подводен риболов, нуркање, рагби, ракомет, скијање, скијашки спортови, тае –квон-до;

XIII. ПРАВА НА ДОГОВОРУВАЧОТ НА ОСИГУРУВАЊЕТО ПРЕД НАСТАПОТ НА ОСИГУРЕНИОТ СЛУЧАЈ

Член 24

(1) Договорувачот може да побара промени по полисата кои исклучиво се однесуваат на корисникот на средствата во случај на доживување и смрт на осигуреникот. Други промени не се дозволени.

(2) Осигурувачот може од оправдани причини да го одбие барањето на договорувачот**.**

Член 25

(1) Осигурувачот е должен по писмено барање на договорувачот да спроведе откуп на полисата, но не порано од помината 1 година од датумот на склучување на полисата. Откупната вредност на полиста во тој случај е еднаква на вредноста на инвестицискотo портфолио на таа полиса намалени за соодветна излезна провизија од страна на фондот кој се пресметува согласно договорот кој Друштвото го има со инвестицискиот фонд.

(2) Излезната провизија се пресметува доколку настане откуп на полисата во првите 3 години од почетокот на осигурувањето и тоа:
- до 1.000.000,00 денари вредност на инвестицискотo портфолио се наплатува 1,5% од вредноста на портфолиото
- од 1.000.001,00 денари до 5.000.000,00 денари вредност на инвестицискотo портфолио се наплатува 1,0% од вредноста на портфолиото
- над 5.000.001,00 денари вредност на инвестицискотo портфолио се наплатува 0,5% од вредноста на портфолиото

(3) Барање за откуп на полиста се доставува исклучиво писмено до осигурителот, а откупот на уделите се спроведува следниот работен ден од денот на поднесувањето на барањето за откуп. Исплатата на вредноста на штедната сметка во овој случај се врши по 14 дена од денот на примената барање за откуп.
(4) Обврската на осигурувачот при откуп престанува во 0,00 часот оној ден во кој е исплатена откупната вредност.

XIV. РАСПОЛАГАЊЕ СО ПРАВАТА ОД ОСИГУРУВАЊЕТО
Член 26

(1) На договорувачот му припаѓаат сите права од склучениот договор, сè додека не настапи осигурениот случај.
(2) Сите изјави и барања на договорувачот се обврзувачки за осигурувачот доколку се дадени во пишана форма или на образец на осигурувачот, и примени се од страна на осигурувачот пред да настапи осигурениот случај.
(3) Доколку корисникот умре пред да настапи осигурениот случај, осигурената сума не му припаѓа на неговите наследници, туку на следниот корисник, а ако тој не е одреден, тогаш на имотот на договорувачот.
(4) Своето право на осигурената сума корисникот може да го пренесе на друго лице и пред настапот на осигурениот случај, но за тоа му е потребна писмена согласност на договорувачот на осигурувањето во која мора да биде наведено името и презимето на лицето на кое правото се пренесува. Ако осигурување на живот се однесува на животот на некое друго лице, тогаш е потребна иста таква согласност и од тоа лице.

XV. ПРИЈАВА НА ОСИГУРЕНИОТ СЛУЧАЈ
Член 27

(1) Осигуреникот или корисникот должни се по настапот на осигурениот случај да поднесат до осигурувачот писмена пријава.
(2) Пријавата се пополнува на образец на осигурувачот и со неа се поднесуваат следните документи:
   1. оригинал на полисата за осигурување на живот,
   2. ако настапила смрт на осигуреникот:
      - извод од матичната книга на умрените или некоја друга соодветна службена исправа која ја докажува смртта на осигуреникот,
      - доказ за причината на смртта,
      - потврда од лекарот кој последен го лекувал умрениот,
      - решение за наследување, ако како корисници со полисата се одредени законски наследници,
      - доказ за сродството, ако корисникот не е одреден со именување.
(3) Осигурувачот има право да бара и други докази потребни за утврдување на правото на исплата.
(4) Подносителот на пријавата ги сноси трошоците кои настанале во врска со пријавувањето на осигурениот случај.

XVI. ИСПЛАТА НА ОСИГУРЕНАТА СУМА
Член 28

(1) Осигурувачот е должен да го исплати надоместокот по договорот за

осигурување во рок од 14 (четиринаесет) дена од денот кога е примена пријавата за осигуран случај.

(2) Како исклучок, ако за утврдување на постоењето на обврската на осигурувачот и нејзиниот износ е потребно одредено време, односно ако не може да се утврди основаноста за постоење на обврската на осигурувачот или висината на надоместот, рокот од став (1) на овој член почнува да тече од денот на утврдувањето на основаноста на обврската и нејзината висина.

(3) Осигурувачот во секој случај е должен да го исплати, на барање на овластено лице, неспорниот дел од својата обврска на име на аконтација, ако не е во можност да ја утврди вкупната обврска за исплатата во рокот утврден во став (1) на овој член.

(4) Ако осигурувачот не го исплати надоместокот во роковите и начинот пропишан во ставовите (1), (2) и (3) од овој член, должен е за задоцнетата исплата да плати законска затезна камата.

(5) Вредноста на инвестицискoто портфолио по доспевање на полисата (доживување) се пресметува по цената на уделите на инвестицискиот фонд на последниот ден на важност на осигурувањето.

(6) Во случај на смрт на осигуреникот, а пријавата е примена во текот на траење на осигурувањето, вредноста на инвестицискoто портфолио се пресметува по цената на уделите на инвестицискиот фонд на 5 (петтиот) работен ден од денот на прием на пријавата за осигуран случај кај осигурувачот.

(7) Во случај на смрт на осигуреникот а пријавата е примена по истекот на договорот за осигурување, вредноста на инвестицискoто портфолио се пресметува по цената на уделите на инвестицискиот фонд на последниот ден на важноста на осигурувањето.

(8) Ако за време на одредувањето на обврските постои контроверзност во врска со примена на даночните и други законски прописи осигурител веднаш ќе го плати неспорен дел од неговата обврска на име на аванс.

(9) Кога осигурувачот ќе ја исплати осигурената сума на лицето кое на неа би имало право во случај кога корисникот не е одреден од страна на договорувачот, осигурувачот е ослободен од обврската на договорот, ако во моментот на исплатата не знаел ниту можел да знае дека корисникот е одреден со тестамент или со некој друг акт кој не му е доставен. Корисникот има право да бара поврат на исплатата од лицето кое од осигурувачот ја примило осигурената сума. Истото важи и во случај на промена на корисникот на осигурувањето.

XVII. КОРИСНИК

Член 29

(1) Договорувачот го одредува корисникот во полисата.

(2) Корисникот не мора да биде одреден по име, туку е доволно во полисата да се наведени нужните податоци за неговото одредување.

(3) Кога за корисници се одредени децата или потомците, korиста им припаѓа и на оние кои се родени подоцна, а корисата наменета на сопружникот му припаѓа на лицето кое било во брак со осигуреникот во моментот на неговата смрт.

(4) Ако корисникот е малолетно лице, осигурената сума се исплаќа на сметка на малолетното лице за која осигурувачот е известен од законски старател на малолетното лице. Во случај на спор, се постапува согласно позитивните законски прописи.
(5) Договорувачот може и со некој подоцнежен правен акт, вклучувајќи и тестамент, да именува лице на кое му припаѓа правото од договорот.
(6) Право на исплата на осигурената сума има само корисникот и тоа од самото склучување на договорот, без оглед на тоа како и на кој начин е одреден за корисник.

XVIII. ВАЛУТА НА ОБВРСКАТА
Член 30

(1) Ако премијата е договорена во ЕВРА, премијата се уплаќа во денарска противвредност по средниот курс на Народна банка на Република Северна Македонија на денот на уплатата.
(2) Вредноста на инвестициското портфолио е изразена во денари, од уплатата во денари се пресметува делот наменет за вложување.
(3) Осигурената сума договорена во ЕВРА е исплаќа во денарска противвредност според средниот курс на Народна банка на Република Северна Македонија на денот на исплатата, а вредноста на инвестициското портфолио се исплаќа во денари без индексирање со девизи

XIX. ИЗДАВАЊЕ НА ЗАМЕНСКА ПОЛИСА
Член 31

(1) Договорувачот е должен да го пријави кај осигурувачот исчезнувањето на полисата веднаш откако дознал дека исчезнала и да го објави нејзиното исчезнување во Службен весник на Република Северна Македонија.
(2) Осигурувачот може, за винкулирана или заложена полиса или полиса на која е забележена некоја друга правна работа, како и за полиса до одредена висина на осигурената сума, да бара извршување на амортизациска постапка, односно да го условува издавањето на заменската полиса со доставување на правосилна судска пресуда со која исчезнатата изворна полиса се прогласува за неважечка.
(3) Осигурувачот издава заменска полиса во рок од 15 (петнаесет) дена од денот на објавувањето на исчезнатата полиса во Службен Весник на Република Северна Македонија, односно од денот на правосилноста на судската пресуда.
(4) Договорувачот ги сноси сите трошоци во врска со издавањето на заменската полиса.

XX. НАДОМЕСТОЦИ
Член 32

(1) Договорувачот е должен на осигурувачот однапред да му плати надомест за сите услуги кои посебно ги бара од осигурувачот за времетраење и по истекот на осигурувањетово висина која ја определува и ќе ја побара осигурувачот.
(2) Договорувачот се обврзува, заедно со договорената премија, да ги плати и сите давачки воведени со важечите прописи.

XXI. ЗАШТИТА НА ПОТРОШУВАЧИ

Член 33

(1) Во случај кога договорувачот, осигуреникот, односно корисникот на осигурувањето смета дека осигурувачот не се придржува кон одредбите од договорот за осигурување, истиот може да достави претставка со цел вонсудско решавање на настанатиот спор до:
   1) Соодветна организациона единица надлежна за решавање на спорови меѓу договорни страни во рамките на друштвото за осигурување;
   2) Служба за внатрешна ревизија во друштвото за осигурување;
   3) Организација за заштита на потрошувачи, и
   4) Агенција за супервизија на осигурување

(2) Заемната согласност помеѓу осигурувачот и подносителот на претставката постигната во вонсудска постапката ќе биде во форма на меѓусебна спогодба.

XXII. ЗАШТИТА НА ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ

Член 34

(1) Сите лични податоци со кои Друштвото располага како резултат на склучувањето на договорите за осигурување ќе бидат користени и обработувани во согласност со Законот за заштита на личните податоци и во согласност со интерните акти за заштита на лични податоци кај КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ – АД Друштво за осигурување на живот Скопје.

XXIII. ВОНСУДСКО РЕШАВАЊЕ НА СПОРОВИ

Член 35

(1) Осигурувачот е должен да го почитува принципот на доверливост на информациите кои се достапни во процесот на постапување со претставките.

(2) Страните се согласни дека сите спорови што ќе произлезат од Договорот за осигурување, ќе се обидат да ги решаваат вонсудски на мирен начин.

(3) Договорувачот и осигуреникот, како и други лица на кои се однесува осигурувањето, се обврзуваат дека неодложно во писмена форма ќе го известат осигурувачот за сите спорни прашања, приговори и недоразбирања кои се однесуваат на Договорот за осигурување на живот.

(4) Приговорите од ст(2) на овој член осигурувачот ќе ги проследи до Комисија за решавање на претставки на друштвото, која е должна во однос на истите да одлучи и писмено да се произнесе во рок од 30 (триесет) дена од приемот на приговорот.

(5) Во случаите кога договорувачот, осигуреникот и корисникот на осигурувањето сметаат дека осигурувачот не се придржува кон одредбите од Договорот за осигурување, можат да поднесат претставка до органот надлежен за вршење на надзор на осигурувачот-Агенција за супервизија на осигурување.

XXIV. ЗАСТАРЕНОСТ

Член 36

Побарувањата од договорот за осигурување на живот застаруваат во согласност со одредбите од Законот за облигациони односи.

XXVI. ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Член 37

(1) Во случај на судски спор надлежен е стварно и месно надлежен суд во седиштето на осигурувачот.

(2) За односите помеѓу осигурувачот и договорувачот, како и на другите лица на кои се однесува осигурувањето на живот, а кои не се уредени со овие Посебни услови, се применуваат Законот за облигациони односи, и останатите позитивни законски норми.

Член 38

Овие услови влегуваат во сила и ќе се применуваат од 01.07.2020 година.